

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

Oppgave 1.

Den totale krigen, som Holbrbaum mener ble innledet av og med første verdenskrig, kjennetegnes både av at hele samfunnet settes inn i krigsfinansiering, og av at hele samfunnet blir utsatt for krigen på en eller annen måte.

Ser man på første verdenskrig, kan man peke på de store omveltningene i samfunnet denne første krig: Fabrikker ble satt til å produsere våpen og ammunisjon i enorme omfang, kvinner måtte tre inn i arbeidslivet mens mennene var ved fronten. I Tyskland førte den britiske blokaden til mat- og forsyningsmangel, og den tyske ubåtkrigen førte til forsyningsproblemer i storbyene.

Første verdenskrig innledet også en periode der sivillbefolkningen ble et mål i krigen, eksempelvis med de mindre vellykkede zeppelin-bombingene av sør-England. Likevel kan det sies at den utvetylige totale krig først kom med 2. verdenskrig, og ble eksemplifisert av den industrielt inspirerte massedrabingen av jøder i konsentrasjonsleirene, og strategisk bombing av tyske storbyer - for å "knekke moralen".

Første verdenskrig innledet et århundre med total krig fordi den fikk verden til å se raskt annedes på måten kriger ble utkjempet og vunnet på. Den staten som klarte å mobilisere flest ressurser, kanalisere disse inn i sin egen krigsfinansiering, og samtidig hindre at fienden fikk sine ressurser, ville vinne krigen. Det var ikke lenge slik at hærene dro ut på slagmarker og i ett

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

stort avgjørende slag avgjorde hele krigen. Krigens mentaltet sa nå at man skulle angripe fiendens produksjonsmidler, forsyningslinjer og hjem, og slik tvunget ham til nederlag. Første verdenskrig og våpenutviklingen gav for første gang statene teknologien til å bruke en slik strategi, med ubåter, zeppelinere, bombefly og enorme artillerikanoner, som den tyske "tjulle-Bertha", som bombet Paris i slutten av krigen. Våpenutviklingen etter 1918 utvidet i enda større grad den totale krigens muligheter og redler.

Oppgave 2:

Norsk kollektivtradisjon om 2. verdenskrig i Norge er preget av "myten om krigen," slik Anne Erkkens skilver. Etter krigen, men også til en viss grad mens den pågikk, ble det dannet en nasjonal myte omkring den. Man fikk tanker om hvordan det norske folk rekket å godta okkupasjon, og gjorde stilltende eller voldelig motstand mot okkupasjonsmakter generelt og norske nasjonalist spesielt. Det ble dannet myter på nasjonalt og lokalt plan omkring 9. april og månedene etter, om militær motstand trass i manglende utstyr og trening.

Tradisjonen omkring 2. verdenskrig kan sees som oppstått i møte med behovet for å sanles om gjenoppbyggingen av landet etter 1945, og for å kunne "komme seg videre" som nasjon etter å ha opplevd totalt militært nederlag i 1940, fulgt

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

av fem år med okkupasjon. Ikke minst følede man et behov for å kategorisere menneskene i Norge til alt fra tyske okkupasjoner til "gode nordmenn"- eller "jösseliger". Interessant nok ble de norske NS-medlemmene - "landsforræderne" sett på som verre enn de tyske soldatene. En nordmann som var nærest hadde sveket landet sitt, etter kollektivttradesjoner, og han problematiserte fordelingen av samfunnet i "oss" mot "dem", siden han var en av "oss" fra før krigen, som nå samarbeidet med en voldelig okkupasjonsmakt - "dem".

Rettsoppgjøret og myrene etter krigen plasserte også nordmenn i bås. "Alle" hadde nå gjort motstand - enten med våpen på jakkeslaget, gjennom sabotasjeaksjoner, eller ved rett å si å "gå søkte". Samtidig ble alt fra stormakter til sykkelstre ved østfronten eller passive NS-medlemmer straffet som fiender av landet, landsforrædere.

Her ligger både fordelene og ulempene og problematikken rundt rettsoppgjøret generelt og kollektivttradesjoner spesielt. Landet bygde en opp en myte som forhøyet vanlig folkes innsats i krigen, de opplevde noe ekstraordinært og var en del av historien bare ved å leve i krigerne. Fra 1945 gikk landet videre med en følelse av at de fleste hadde "valgt riktig" og at man sammen hadde vunnet krigen og nå kunne bygge opp landet igjen med ren samletthet. Kanskje var dette nødvendige følelser i etterkrigsårene, problemet ligger i at en stor del av befolkningen ble stigmatisert selv om de i utgangspunktet

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Ikke hadde gjort noe annet galt enn å forelske seg i en tykk soldat, pleie sårede på østfronten eller stå i medlemstøtterne til NS. En moralisk dom falt over de som "valgte galt" og samfunnet har på mange måter aldri klart å tilgi dem. Tradisjonen er basert på myter om det som skjedde under krigen, og Omlebyg symboler som tungtvannsakjonen og Lørestrek. Nyanser har blitt verket ut, og det største problemet til kollektivtradisjonen er kanskje at den har blitt bygget opp uten noen egentlig debatt omkring riktigheten av den.

Oppgave 3:

Minnermerket oppgaven nevner er det nedslidne nasjonalmonumentet, som Lagou ranser opp som en studie i erindringspolitikk.

Selve monumentet ble finansiert delvis gjennom at vanlige folk kunne kjøpe seg ekeandeler i det, noe som understreker tanken om et "folkets monument" - altså et nasjonalmonument. Utformingen er preget av tung symbolikk, der en løve skal fremstille stolthet eller kampvilje, og der jord fra deler av landet skal understreke at monumentet tilhører hele folket. Ingen enkeltpersoner fra dette "folket" er avbildet, men symbolisert ved statuer som skal symbolisere hele nasjonen.

Lagou påpeker at diktet som står skrevet på bakken ved monumentet er plassert slik at de fleste tilskuere har problemer med å forstå hvilken vei det skal leses - og enda større problemer med å følge det, må

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

vi anta. Tanken om at monumentet likevel representerer noe folkelig, gjentakende og felles er likevel stor. Det samme er ideen om "det hellige" ved symbolene og monumentet - i så stor grad at det valte offentlig forargelse røykte marijuana og hadde sex på plassen der det hellige monumentet sto.

Nasjonalmonumentet ble reist etter 2. verdenskrig. Nederland, som Norge, trengte å komme seg videre etter en gjendrykende krig, og som i Norge ble det skapt en kollektivtradisjon. Man følte også at landet manglet noe særegent nasjonalt monument, og det ble bestemt at dette skulle bygges, både for å minnes og for å se forover.

Etter Lagron påpeker med dekket, blir likevel nasjonalmonumentet offer for sine egne symboler. For hva betyr de egentlig, og hva skal nasjonalmonumentet minnes og se fremover mot? Løven, statuene av "folket", jord fra alle landets hjørner, alt skal symbolisere styrke, enighet og stolthet i en tid da kolger har kommet med rettsstatens nedelag; møte med en voldelig okkupasjonsmakt, landforrødere, uavhengigheten av allierte for å bli befrikket, og senere Imperiet og koloniene som smuldet bort. Problemet blir at ved å symbolisere så mye, ender monumentet opp ved ikke å symbolisere noe i det hele tatt. Folket forstår ikke metaforene, og hva løven skal symbolisere eller representere, og hvem statuene og søylene og jorden er til for da blir vanskelig å si.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Oppgave 4:

Palestinerne fikk ikke en egen stat i 1948 av flere grunner. Før det første begynte de den store feilen å rekke i anerkjenne FN's deling av landet i en jødisk og en Palestinsk del. Dermed mistet de stemmen sin hos FN, og evnen til å påvirke beslutningene.

Setter man dette i sammenheng med kulturen til palestinerne kontra de europeiske jøderne i området, får man enda en faktor. Mens jødene var preget av de europeiske tankene om nasjonalstaten, og hadde flere organ i Palestina som de facto var en stat i staten allerede før 1948, var palestinerne av en annen skole. Deres samfunn var bygget opp rundt lojalitetsbånd til familie, venner og lokal samfunn, ikke tanker om nasjonaliteten. I tillegg manglet de et utbygd styresystem, ikke jødene hadde. Mens jødene hadde mulighet til å drive lobbyvirksomhet hos stormakterne, manglet palestinerne denne muligheten.

I 1948 ble altså Israel proklamert, og palestinerne valgte som sagt å ikke anerkjenne staten. I stedet håpet man på at de arabiske nabolandene ville kenne jødestaten, og gi landet til palestinerne. Leten samhandling mellom araberstatene som gikk til krig mot Israel i 1948, og svært forskjellige krigsmål, gjorde at Israel vant det de selv kaller sin uavhengighets krig. Den største taperen var Palestina, som sto igjen på bar bakke, som flyktninger

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

eller statsløse. De arabiske nabolandene viste seg også å ha større interesse av å utvide sine landområder på bekostning av Israel, heller enn å etablere en egen palestensk stat.

Slik ble palestenerne ofre for flere faktorer som virket sammen, slik at de forble statsløse. Om større samarbeidvilje med FN og jødene i 1947/48 hadde ført til at ting ville sett annerledes ut er en annen debattspørsmål, men det kan se ut som om palestenerne ville hatt flere fordeler, og kanskje en egen stat, hvis de hadde gjort det, men det er som sagt også andre uklare faktorer med i bildet.

Oppgave 5:

Salverer er i boken en erne på forutsetningen for tilgivelse. Han konkluderer med at det i utgangspunktet er nødvendig at noen har skyld for at noen skal kunne tilgi denne. Skyld er, slik Salverer sier, når et "jeg" sår et "du". Han er ikkevillig erne på at det kan være nødvendig å tilgi, eller ønskelig å bli tilgitt i tilfeller der det er snakk om uhell, for eksempel en påkjøring.

I tilfeller der det er snakk om å ha sår eller skadet noen "med vilje", ser det gjerne på som en forutsetning for at man skal kunne tilgi, at gjerningsmannen innrømmer skyld, og at han viser at han angret. Salverer berberer også tilfeller av uforholdsmessig tilgivelse, der noen tilgir uten å forlange innrømmelser eller angret fra gjerningsmannen, men slike tilfeller høres med

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

til sjeldenhetene, og kan besvares som vere
merakler.

Det er også et spørsmål om hvem
tilgivelsen tilhører. Offeret kan føle at
gjenningemannen forlanger tilgivelse, og at
offeret ved å tilgi sier at det som skjedde
ikke var alvorlig. Salvesen understreker at
den eneste som kan tilgi er offeret - og
diskuterer dette aspektet videre under spørsmålet
om hvem som egentlig er offer - og offeret må
ikke tvunget til å tilgi mot sin vilje, enten
av religiøse hensyn - som den blitne tanken om
tilgivelse uten forbehold - eller andre grunner.

Salvesen er også inne på tanken om å
gjøre bot for å fortjere ~~unnskyldningen~~.

tilgivelsen. Man skal vise at man angret,
og lide litt i prosessen.

I enkelte tilfeller ønsker offeret at gjenninge-
mannen skal føle samme smerte som de selv
har vært utsatt for. Da dette i svært mange tilfeller
er vanskelig å gjennomføre, er et alternativ at
gjenningemannen selv forstår hvilken smerte det er
han har forårsaket, og sannkkelig erkjenner at det
han gjorde var galt.

Salvesen er også inne på mellommenneskelige
forhold der man tilgir, men i ettertid ikke er
i stand til å stole på hverandre. Han nevner
også at selv om man gir en tilgivelse, kan tullen
av ikke å være helt tilgitt henge igjen hos gjenninge-
mannen lenge.